

KRISEN KOSTER 150 MIA. KR. I ØGET OFFENTLIG GÆLD

Nedturen i dansk økonomi har vendt pæne overskud til markante underskud på statens finanser. De store underskud på den offentlige saldo skyldes dels, at offentlige indtægter og udgifter er meget konjunkturfølsomme dels en markant lempelse af finanspolitikken i både 2009 og 2010. Underskuddene vil i sagens natur øge den offentlige gæld, dermed brydes en flerårig tendens siden 2001 med aftagende offentlig gæld. De dårlige konjunkturer og offentlige underskud vil også fortsætte i årene efter 2010 og derved øge den offentlige gæld yderligere frem mod 2015. I 2015 vil gælden være mere end 150 mia. kr. højere end forudsat i 2015-planen – svarende til omkring 28.000 kroner pr. dansker. Krisen efterlader således en regning, som skal betales i fremtiden – enten i form højere skatter eller lavere udgifter. OECD anbefaler i sin seneste rapport, at en sådan konsolidering sker gennem lavere udgifter snarere end højere skat, fordi højere skatter reducerer den underliggende vækst på længere sigt. Den stigende offentlige gæld afspejler et tradeoff mellem den aktuelt meget lempelige finanspolitik og sunde offentlige finanser på længere sigt. Yderligere finanspolitiske lempelser vil blot øge gælden og behovet for en stram finanspolitik i fremtiden. Den økonomiske krise og den lempelige finanspolitik reducerer med andre ord holdbarheden af de offentlige finanser og gør det mere vanskeligt at opfylde målene i 2015-planen.

Udsigt til markant forværring af offentlige finanser

Stigende ledighed og faldende aktivitet i økonomien betyder underskud på de offentlige finanser. Således forventer finansministeriet, at den offentlige saldo forværres fra et overskud på 3,6 pct. af BNP i 2008 til et underskud på 1,3 pct. af BNP i år. De voksende underskud på de offentlige finanser afspejler, at de offentlige finanser i Danmark er meget følsomme overfor konjunktursvingninger, som følge af bl.a. et højt skattetryk og generøse indkomstoverførsler. Hertil kommer en markant lempelse af finanspolitikken i både 2009 og 2010. Isoleret set svækker den aktive finanspolitik saldoen med samlet 48 mia. kr. (svarende til 2,7 pct. af BNP) i 2009 og 2010. Krisens varighed og den lempelige finanspolitik betyder, at der er udsigt til underskud i samtlige år frem mod 2015, jf. opdateret prognose i tabel 1.

Tabel 1. Udsigterne for de offentlige finanser frem mod 2015

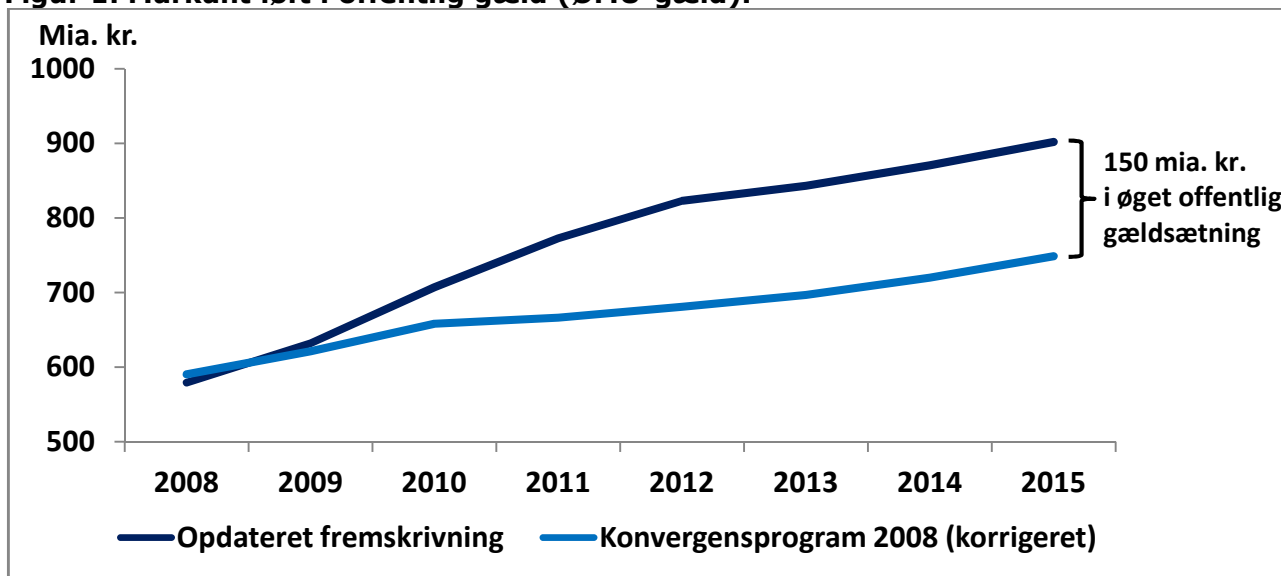
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
	----- i pct. af BNP -----						
Konvergensprogram 2008							
Strukturel saldo	2,3	1,1	0,9	0,6	0,1	0,1	-0,1
- effekt af reformkrav			0,2	0,3	0,5	0,6	0,9
Strukturel saldo ekskl. reformer	2,3	1,1	0,8	0,3	-0,4	-0,5	-1,0
Faktisk saldo ekskl. reformer	3,0	0,0	-1,4	0,0	-0,4	-0,5	-1,0
ØMU-gæld ekskl. reformer	30,3	28,0	26,5	26,1	25,8	25,7	26,3
- korrigeret med tekniske justeringer i ØR maj 2009	33,6	34,5	35,6	34,8	34,3	33,9	34,0
- i mia. kr.	590,4	621,3	658,0	666,4	680,8	696,6	748,4
Opdateret fremskrivning							
Strukturel saldo	2,5	0,9	-0,5	-0,3	-1,0	-0,7	-1,1
Faktisk saldo	3,6	-1,3	-3,5	-3,1	-2,2	-0,7	1,1
ØMU-gæld	33,3	36,1	39,0	41,4	41,9	40,8	40,6
- i mia. kr.	579,3	632,1	706,8	772,6	822,8	842,9	901,6
Forskel til korrigeret gæld i KP2008 (mia. kr.)							
	-11,1	10,8	48,8	106,2	142,0	146,3	153,1

Anm.: Udviklingen i de offentlige finanser i konvergensprogram 2008 er opgjort ekskl. effekten af reformer. ØMU-gælden er korrigeret for tekniske revisioner, herunder såkaldte periodiseringer og øvrige afgrænsninger.

Kilde: Økonomisk Redegørelse Maj 2009, Konvergensprogram 2008 samt egne beregninger.

De store underskud på de offentlige finanser øger den offentlige gæld fra 33 pct. af BNP i 2008 til omkring 41 pct. i 2015 *jf. figur 1*. Dermed ligger gælden omkring 150 mia. kr. over det niveau, som var forudset i Finansministeriets seneste opdatering af 2015-planen (korrigeret for tekniske revisioner mv.), *jvf. Konvergensprogram december 2008*.

Figur 1. Markant løft i offentlig gæld (ØMU-gæld).

Anm.: Udviklingen i ØMU-gælden i konvergensprogram 2008 er opgjort ekskl. effekten af reformer og korrigeret for ændringer i genudlån og tekniske revisioner, herunder såkaldte periodiseringer og øvrige afgrænsninger.

Kilde: Økonomisk Redegørelse Maj 2009, Konvergensprogram 2008 samt egne beregninger.

Prognosen frem mod 2010 ligger på linje med Økonomisk Redegørelse maj 2009 justeret for øgede kommunale anlægsinvesteringer i 2010 (*jvf. Kommuneaftalen*). Efter 2010 bygger den nye prognose på fremskrivningen i Konvergensprogram 2008, hvor effekterne af de ikke-udmøntede arbejdsmarkedsreformer er fratrukket. Idet reformer ikke er på den politiske dagsorden på nuværende tidspunkt, vurderes en 2015-fremskrivning uden reformkravet at være det mest retvisende.

Den strukturelle saldo er i forhold til fremskrivningen i Konvergensprogram 2008 justeret for effekten af de finanspolitiske initiativer, der er gennemført siden starten af 2009, herunder forårspakken mv. Dermed indregnes der udover de finanspolitiske lempelser i 2009 og 2010, en delvis automatisk konsolidering af finanspolitikken efter 2010, som følger af at forårspakkens skattelettelser er midlertidigt underfinansieret i starten. Hertil kommer effekterne fra forårspakken på arbejdstiden, som også trækker i retning af en forbedring af den offentlige saldo. I modsat retning trækker, at den økonomiske nedtur indebærer et negativt konjunkturbidrag til den faktiske saldo. Det antages i den sammenhæng, at økonomien er normaliseret, dvs. at ledigheden er tilbage på det strukturelle niveau, i 2013.

ØMU-gælden er udover effekten af reformkravet endvidere korrigeret for tekniske revisioner, herunder såkaldte periodiseringer og øvrige afgrænsninger. Således afspejler forskellen mellem ØMU-gælden i den nye fremskrivning og konvergensprogrammet 2008 alene forskelle i underskuddet på den offentlige saldo.

Samlet set betyder den lempelige finanspolitik, fraværet af arbejdsmarkedsreformer og øgede renteudgifter som følge af højere gæld, at der er udsigt til vedvarende underskud på den strukturelle saldo og derfor stigende gæld frem til 2015.